

Nr 135.

Ankom till riksdagens kansli den 12 maj 1926 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för vissa befattningshavare vid vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig tjänstgöring vid drottning Sofias stiftelse.

(2:a avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 19 februari 1926 dagtecknad proposition, nr 181, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att ordinarie befattningshavare vid vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte må, efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, kunna för erhållande av ålderstillägg tillgodoräknas tjänstgöring av motsvarande beskaffenhet vid den med drottning Sofias stiftelse förenade vårdanstalten i Vänersborg.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

På Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning beslöt 1914 års senare riksdag, i samband med beviljandet av anslag för uppförande av en vårdanstalt i Lund för blinda med komplicerat lyte, bemyndiga Kungl. Maj:t att vid den tid, då den ifrågavarande anstalten trädde i verksamhet, för statsverkets räkning övertaga drottning Sofias stiftelses och den till denna stiftelse anknutna, i Vänersborg belägna vårdanstaltens dåvarande tillgångar under utfästelse å statens vägnar om fullgörande av de särskilda villkor och förbehåll, som innehölls i stiftelsens reglemente eller eljest kunde vara fästade vid sagda tillgångar eller särskilda delar därav. Sedan genom beslut av 1920 års riksdag medel anvisats för byggnadernas slutförande under år 1921, övertogs den med Sofiastiftelsen förenade anstalten av staten på hösten år 1922. Genom beslut av Kungl. Maj:t den 22 juni 1921 fastställdes stat för blindanstalten i Lund. I denna stat äro, efter vissa senare däri gjorda ändringar, upptagna följande befattningshavare, nämligen: 1 rektor, 4 ämneslärarinnor, 3 slöjdlärarinnor, 1 husmoder, 1 översköterska, 1 kvinnligt skrivbiträde, tillika räkningsförare, och 3 vaktmästare.

I den skrivelse, som ingavs till skolöverstyrelsen med utredning och förslag rörande stat för den blivande Lundaanstalten, hemställdes, att de tjänst innehavare, som komme att övergå från Sofiastiftelsen till den nya anstalten, skulle

få rätt att för uppflyttning i högre lönegrad tillgodoräkna sig den tid, de haft fast anställning vid stiftelsen.

Överstyrelsen ansåg sig icke kunna förorda beviljande av en dylik rätt; överstyrelsen framhöll, att ett medgivande om lönetursrätt för här ifrågakvande befattningshavare lätteligen torde kunna komma att uppfattas såsom prejudicerande vid framtida avgöranden beträffande statstjänarens eventuella rätt att tillgodoräkna sig i angivna avseende tidigare verksamhet i enskild tjänst, varför överstyrelsen fann det riktigast att skärskåda frågan uteslutande med hänsyn till huruvida en dylik förmån kunde anses skälig ur synpunkten av de blivande lönerns förhållande till de vid tidpunkten för övertagandet åtnjutna inkomsterna av respektive befattningar. Verkställd undersökning hade, erinrade överstyrelsen, givit vid handen, att det för samtliga till ålderstillägg ifrågakommande befattningshavare torde gälla, att de framtida avlöningarna, även utan lönetursrätt, komma att innebära en högst avsevärd förbättring, vilken sannolikt i intet fall skulle komma att med nuvarande dyrtidstilläggsbestämmelser understiga 1,800 kronor och för åtskilliga överstiga detta belopp.

Emellertid hemställde Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten proposition (nr 247) angående stat för Lundaanstalten att för åtnjutande av de avlöningsförmåner, som föreslagits för ordinarie befattningshavare, skulle i fråga om ålderstillägg gälla att befattningshavare finge, efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, helt eller delvis tillgodoräknas jämväl den tid, han utom statens tjänst utfört arbete, som ur det allmännas synpunkt kunde anses likvärdigt med eller av högre värde än det, han hade att utföra å befattningen vid vårdanstalten.

Statsutskottet förklarade i sitt i anledning av nämnda proposition avgivna utlåtande rörande här ifrågakvande spörsmål, att utskottet icke kunnat undgå att finna de av skolöverstyrelsen anförda skälen vara av en så vägande beskaffenhet, att utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag i denna del. Riksdagens beslut utföll i överensstämmelse med utskottets förslag.

Styrelsen för vårdanstalten har nu återupptagit förutberörda spörsmål om tjänstårsberäkning, i det att styrelsen gjort framställning om utverkande av rätt för de befattningshavare vid vårdanstalten, vilka förut varit anställda vid drottning Sofias stiftelse att för åtnjutande av ålderstillägg tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring vid stiftelsen.

I sitt utlåtande över denna framställning har skolöverstyrelsen till en början erinrat om sin tidigare intagna avvisande ståndpunkt samt därvid framhållit, att överstyrelsen vid intagandet av denna ståndpunkt utgått ifrån att icke heller befattningshavarna vid de av landsting underhållna dövstumskolor och sinnesslöanstalter vid övergång till vårdanstalten skulle få tillgodoräkna sig tidigare tjänstgöring i kommunal tjänst. I de av Kungl. Maj:t och riksdagen antagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av de till ordinarie befattningshavare vid anstalten utgående avlöningsförmånerna hade emellertid befattningshavare vid kommunala dövstumskolor och sinnesslöanstalter upptagits bland dem, som erhållit rätt att vid övergång till statsanstalten tillgodoräkna sig sin före-

gående tjänstgöring. Enligt överstyrelsens uppfattning fordrade därför rättvisan, att förutvarande befattningshavare vid drottning Sofias stiftelse i löneturshänseende icke ställas sämre än före detta befattningshavare vid dövstumskolor och sinnesslöanstalter, och tillstyrkte överstyrelsen därför bifall till anstaltsstyrelsens begäran.

Statskontoret däremot har avstyrkt bifall till den föreliggande framställningen, därvid statskontoret bland annat framhållit, dels att ett bifall till ansökningen otvivelaktigt skulle medföra ett flertal liknande framställningar från befattningshavare vid oreglerade verk, som med samma skäl torde kunna göra anspråk på att det arbete, de utfört utom statens tjänst, måtte tillgodoräknas dem för avlöningsförhöjning, dels ock att riksdagen så sent som år 1921 — alltså samtidigt med det nya lönesystemets införande beträffande stora grupper av statens befattningshavare — icke ansett sig kunna bifalla en liknande framställning.

Enligt utskottets mening ligger den förevarande frågan med hänsyn till ärendets förberedande behandling i ett delvis annat läge än då den senast behandlades av riksdagen, nämligen därigenom att ämneslärarinna vid anstalten fått rätt tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring såsom ordinarie lärarinna vid folkskola eller högre folkskola, såsom lärarinna vid av landsting underhållen dövstumskola eller vid sinnesslöanstalt eller såsom föreståndare eller lärare vid skyddshem, som åtnjuter statsbidrag och antingen äger av Kungl. Maj:ts stadfäst reglemente eller ock är av Kungl. Maj:ts erkänt såsom allmän uppfostringsanstalt — allt anstalter, som icke äro statliga och vilka knappast kunna sägas vara av mera allmän natur än Vänersborgsanstalten.

Utskottet, som finner starka billighetsskäl tala för ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må medgiva, att ordinarie befattningshavare vid vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte må, efter prövning av Kungl. Maj:ts i varje särskilt fall, kunna för erhållande av ålderstillägg tillgodoräknas tjänstgöring av motsvarande beskaffenhet vid den med drottning Sofias stiftelse förenade vårdanstalten i Vänersborg.

Stockholm den 14 maj 1926.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, Oscar Olsson, J. L. Widell, C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist, E. J. G. Rosén, J. Pål-*

son, *J. Jeansson*, *C. Johansson* i Hälsingborg, *D. A. Petrén* och *C. G. V. Hammar-skjöld*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén*, *A. Wiklund*, *S. Bengtsson* i Norup, *P. M. Olsson* i Blädinge, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *E. Kristensson* i Göteborg, *J. Jönsson* i Revinge, *O. Nilsson* i Örebro, *B. F:son Holmgren*, *S. J. Karlsson* i Nynäshamn och *P. C. Jonsson*.
